

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 4/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Správcovská a reštrukturalizačná, k. s., Horná 13, Banská Bystrica, IČO 36 866 555, správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou SUCHÝ & PARTNERS s. r. o., Horná 13, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Zuzana Štrbáková, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 CoKR 11/2018-633 z 18. decembra 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 56/2019 z 28. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Správcovská a reštrukturalizačná, k. s., správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDACTED], o d m i e t a .

lehoty jej splatnosti, preto žalobca listom z 9. júna 2011 od kúpnej zmluvy odstúpil. Ešte pred tým, ako žalobca odstúpil od kúpnej zmluvy, bol uznesením okresného súdu sp. zn. 1 R 8/2009 z 26. mája 2010 na majetok kupujúceho (spoločnosti [REDAKOVANÉ]) vyhlásený konkurz. Žalobou podanou v nadväznosti na odstúpenie od zmluvy sa žalobca domáhal vylúčenia majetku zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu.

2.1 Odôvodnenie prvého rozsudku okresného súdu vychádza z toho, že žalobca si uplatnil právo na odstúpenie od zmluvy včas a že žalovaný (t. j. sťažovateľka) nebol povinný vyznačiť v súpise pri spornom majetku poznámku. Súd poukázal na § 45 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) v znení účinnom do 31. decembra 2011, z ktorého vyplýva, že ak zmluvná strana odstúpi od kúpnej zmluvy uzatvorenej s úpadcom po vyhlásení konkurzu, nenastanú účinky odstúpenia od kúpnej zmluvy v zmysle Občianskeho zákonníka; v takomto prípade má zmluvná strana, ktorá od zmluvy odstúpila, len nárok na prihlásenie svojej pohľadávky do konkurzu ako podmienenej pohľadávky. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v čase vyhlásenia konkurzu bol vlastníkom nehnuteľností, ktorých vylúčenia sa žalobca domáhal, úpadca.

2.2 Uznesením č. k. 25 CoKR 1/2016-430 z 9. novembra 2016 krajský súd na základe žalobcom podaného odvolania prvý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd konštatoval, že vylučovacia žaloba bola podaná včas, pričom pre možnosť jej podania je argumentácia sporových strán o tom, či majetok mal byť zapísaný s poznámkou alebo bez nej, právne irelevantná. V tejto súvislosti uviedol, že „... *Tretie osoby nemôžu byť zbavené práva na podanie vylučovacej žaloby len z toho dôvodu, že správca nevykonáva svoju funkciu s odbornou starostlivosťou a v súpise nevykoná poznámku aj keď by inak bol povinný takúto poznámku vyznačiť. Taký výklad by nebol ani ústavne konformný, pretože zápis majetku tretej osoby do súpisu môže porušovať jej vlastnícke práva. Zápis poznámky je právne relevantný len z pohľadu subjektívnych lehôt pre uplatnenie práva, postupu správcu a podľa právnej úpravy účinnej pre toto konanie aj pre postup konkurzného súdu (§ 78 ods. 4 ZoKR).*“. Krajský súd sa zároveň priklonil k judikatúrnym záverom, podľa ktorých má odstúpenie od zmluvy nielen obligačnoprávne, ale aj vecnoprávne účinky; odkázal pritom na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn.

6 Sžo 229/2010 z 20. júla 2011. Podľa názoru krajského súdu pokiaľ by bolo po odstúpení od zmluvy naďalej potrebné negovať vecnoprávne účinky odstúpenia osobitným konaním, odstúpenie od zmluvy by malo len obmedzené účinky a pre zmluvnú stranu odstupujúcu od zmluvy by neplnilo svoju reálnu funkciu.

2.3 V uvedenom odvolacom konaní žalobca predložil rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 5 C 80/2011-333 zo 17. septembra 2014 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co 1151/2014-480 z 1. júla 2015, ako aj uznesenie najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 1360/2015-588 z 25. mája 2016 odmietajúce dovolanie sťažovateľky, z ktorých vyplýva, že v súbežne prebiehajúcim konaní bol za vlastníka sporných nehnuteľností právoplatne určený žalobca, a to na základe odstúpenia od kúpnej zmluvy z 20. novembra 2006.

3. V nasledujúcom prvoinštančnom konaní okresný súd na návrh žalobcu pripustil zmenu žaloby, ktorou žalobca ako dôvod odstúpenia od zmluvy identifikoval odstúpenie z roku 2006, rešpektujúc pritom rozhodnutia súdov v konaní o určenie vlastníctva (uvedené v bode 2.3 tohto rozhodnutia), v rámci ktorých bolo odstúpenie od zmluvy v roku 2006 vyhodnotené ako platné. Zároveň ale v odôvodnení rozsudku, ktorým zmenenú žalobu zamietol, podrobil kritike konanie žalobcu, ktorý v priebehu celého dovtedajšieho konania na existenciu odstúpenia od zmluvy v roku 2006 ani raz nepoukázal, aj keď na to nemal žiaden relevantný dôvod. Ako dôvod zamietnutia žaloby okresný súd identifikoval skutočnosť, že žalobca si právo na vylúčenie majetku zo súpisu z dôvodu odstúpenia od zmluvy v roku 2006 neuplatnil včas. Okresný súd v tejto súvislosti poukázal na § 78 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a uviedol, že „... *Pokiaľ sa tretia osoba preukázateľne dozvie o zápise majetku do súpisu, aj keď bez poznámky a svoje vylučovacie právo aj uplatní tak ako v danom prípade, nie je možné pripustiť, aby tretia osoba úspešne uplatnila ďalší dôvod vylúčenia po siedmich rokoch od zápisu majetku do súpisu a po šiestich rokoch trvania excindačného konania, keď tento dôvod tu preukázateľne bol už v čase podania žaloby...*“.

4. Sťažovateľkou napadnutým rozhodnutím krajský súd na základe žalobcom podaného odvolania zmenil druhý rozsudok okresného súdu tak, že žalobe vyhovel a sporné

nehnutelnosti zo súpisu konkurznej podstaty vylúčil. Súd za prvoradú považoval otázku včasnosti podania žaloby (rovnako ako vo svojom predchádzajúcom uznesení, ktorým zrušil prvý rozsudok okresného súdu), pričom poukázal na to, že rozhodujúcou právnou normou, ktorá sa vzťahuje na prejednávany prípad, je § 78 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 31. decembra 2011. V posudzovanom prípade boli sporné nehnuteľnosti do súpisu zapísané bez poznámky napriek tomu, že zo všetkých skutočností a právnych úkonov, ktoré nastali od uzavretia kúpnej zmluvy do vyhlásenia konkurzu, musela sťažovateľka (správca podstaty [REDAKOVANÉ]) vedieť, že si na ne uplatňuje právo žalobca, a preto mali byť zapísané s poznámkou v jeho prospech. Podľa krajského súdu subjektívna 30-dňová lehota na podanie žaloby podľa vtedy účinného § 78 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii neplatí pre tie osoby, ktorých majetok bol zapísaný do súpisu bez poznámky, aj keď mal byť zapísaný s ňou. V takom prípade žalobcovi plyní len objektívna lehota na podanie vylučovacej žaloby, a to až do rozvrhnutia výťažku zo speňaženia dotknutého majetku.

4.1 Krajský súd ďalej poznamenal, že sa už nechce vracat' k polemike o vecnoprávných účinkoch odstúpenia od kúpnej zmluvy, ako to urobil v predchádzajúcom zrušovacom uznesení. Za nesporné však považoval to, že odstúpením od zmluvy nastali právne účinky, ktoré s odstúpením spája zákon, a to minimálne v rozsahu obligačných účinkov zmluvy. V tejto súvislosti uviedol, že *«... Odstúpením od zmluvy sa zmluva zrušuje s účinkami „od začiatku“ (ex tunc). Týmto zrušením zaniká právny titul, na základe ktorého nadobúdateľ získal vlastnícke právo k nehnuteľnosti a medzi účastníkmi zmluvy po zrušení zmluvy nastáva taký právny stav, aký bol pred jej uzavretím, ako keby k uzavretiu zmluvy vôbec nedošlo (§ 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Správca konkurznej podstaty žalovaného preto nebol oprávnený zapísať sporné nehnuteľnosti do súpisu konkurznej podstaty. Podľa názoru odvolacieho súdu, žalobca preukázal včasnosť podania žaloby a aj právny dôvod na vylúčenie sporných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty.»*

5. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím odmietol dovolanie sťažovateľky proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu z dôvodu, že vo vzťahu k dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nevymedzila dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP. Sťažovateľka

v dovolaní tvrdila, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a zároveň od otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Najvyšší súd upozornil na logický rozpor medzi sťažovateľkou tvrdenými dovolacími dôvodmi, keďže je vylúčené, aby v rámci určitej právnej otázky existovala ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu a aby súčasne tá istá právna otázka bola dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Právnou otázkou položenou sťažovateľkou je to, či odstúpenie od kúpnej zmluvy, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti, má okrem obligačných účinkov aj vecnoprávne účinky. Sťažovateľka podľa najvyššieho súdu nesprávne nastolila rozhodujúcu právnu otázku, pretože predmetom prieskumu zo strany najvyššieho súdu nebolo zrušujúce uznesenie krajského súdu (v ktorom sa krajský súd priklonil k názoru o obligačnoprávných aj vecnoprávných účinkoch odstúpenia od zmluvy), ale v poradí druhé rozhodnutie krajského súdu (v ktorom sa krajský súd odmietol opätovne podrobne venovať problematike účinkov odstúpenia od zmluvy). Sťažovateľkou vymedzená právna otázka podľa názoru najvyššieho súdu „... nebola kľúčová, relevantná pre rozhodnutie (výrok) odvolacieho súdu a potom ani dovolateľom označené rozhodnutia NS SR v dovolaní nemôžu predstavovať rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých by sa odvolací súd odklonil pri riešení právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo jeho rozhodnutie v posudzovanom prípade, resp. ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne...“. Naopak, relevantnými právnymi otázkami podľa najvyššieho súdu boli, či vylučovacia žaloba bola podaná včas a či žalobca preukázal, že mu svedčí právo na vylúčenie sporných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu.

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že odstúpenie od kúpnej zmluvy nemôže mať aj vecnoprávny charakter, ale iba obligačnoprávny. Na podporu tohto záveru vymenúva viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (predovšetkým sp. zn. 8 Sžo 4/2008) a odkazuje aj na stanovisko Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky v bulletine č. 2/2010. Podľa názoru sťažovateľky sa krajský súd priklonením k názoru prezentovanému v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 229/2010 od predmetnej rozhodovacej praxe odchyľil, v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil. Akceptovaním názoru krajského súdu by podľa sťažovateľky bola popretá celá koncepcia nadobúdania

vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností, čo by bolo jednak nezákonné, ako aj v rozpore s princípom, že vlastnícke právo [k nehnuteľnostiam] sa nadobúda až vkladom do katastra nehnuteľností. Sťažovateľka ďalej poukazuje na neobvyklé skutkové okolnosti, za ktorých v prejednávacom prípade došlo k odstúpeniu od zmluvy. Krajskému súdu aj najvyššiemu súdu pritom vytýka, že vo svojich rozhodnutiach sa – na rozdiel od okresného súdu v jeho druhom rozsudku – nezaoberali skutočnosťou, že odstúpenie od zmluvy z 20. novembra 2006 bolo žalobcom predložené až s odstupom niekoľkých rokov. Sťažovateľka sa preto domnieva, že krajský súd aj najvyšší súd „... si nedali žiadnu námahu, aby relevantným spôsobom odôvodnili svoj právny názor a dôvod, prečo popierajú základné princípy právneho štátu.“.

7. Sťažovateľka následne kritizuje bod 28 napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu. Nesúhlasí s tam uvedenými závermi, že nie je podstatné, či odstúpenie od kúpnej zmluvy má okrem obligačných účinkov aj vecnoprávne účinky, a že v dôsledku zrušenia zmluvy od začiatku a s tým spojeného zániku právneho titulu, na základe ktorého kupujúci nadobudol vlastnícke právo k prevádzaným nehnuteľnostiam, nebola sťažovateľka oprávnená zapísať sporné nehnuteľnosti do súpisu konkurznej podstaty kupujúceho. Podľa sťažovateľky ak by nemalo byť podstatné, aké má účinky odstúpenie od zmluvy, nebola by táto problematika predmetom takého počtu súdnych rozhodnutí. K neoprávnenosti zápisu nehnuteľností do súpisu sťažovateľka odkazuje na skutočnosť, že odstúpenie od zmluvy z roku 2006 žalobca predložil až s odstupom šiestich rokov. V tejto súvislosti odkazuje na § 70 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“), podľa ktorého sú údaje zapísané v katastri nehnuteľností hodnoverné, ak sa nepreukáže opak. Sťažovateľke nie je „... zrejmé, ako mohol správca pri zápise predmetných nehnuteľností vychádzať z odstúpenia od zmluvy z roku 2006 keď o ňom nemal vedomosť a keď platila záväznosť a hodnovernosť údajov katastra nehnuteľností. Konštatovanie dovolacieho súdu nemá oporu v skutkovom stave veci.“.

8. Napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu sú podľa sťažovateľky nezákonné, v rozpore s ustanoveniami katastrálneho zákona, ústavou, ako aj rozhodovacou praxou súdov v rovnakých alebo obdobných veciach a ich následkom je porušenie základných práv špecifikovaných v ústavnej sťažnosti.

9. Vzhľadom na uvedené dôvody sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom takto:

„Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18.12.2018, č. k. 41CoKR/11/2018 – 633, a Uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa zo dňa 28.01.2020, sp. zn. 1 Obdo/56/2019, bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18.12.2018, č. k. 41CoKR/22/2018 – 633, a Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa zo dňa 28.01.2020, sp. zn. 1 Obdo/56/2019, zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu SR a Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie, aby v nej znovu konali a rozhodli.

Krajský súd v Banskej Bystrici a Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa, vedený vo VÚB, a.s., č. ú. v tvare [REDAKOVANÉ], do 15 dní od doručenia tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

16. Podľa § 78 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 31. decembra 2011 ten, kto uplatňuje právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu, musí tak urobiť u správcu alebo na súde žalobou podanou proti správcovi najneskôr do 30 dní od zverejnenia zápisu tohto majetku do súpisu v Obchodnom vestníku. Neskôr môže právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu uplatniť u správcu alebo na súde žalobou podanou proti správcovi len ten, koho majetok bol zapísaný do súpisu s poznámkou v prospech iného alebo nikoho alebo bez poznámky, i keď mal byť zapísaný s poznámkou v prospech neho. Ak sa právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu včas neuplatní, zanikne; právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu zanikne najneskôr rozvrhnutím výťažku zo speňaženia dotknutého majetku.

17. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti a jej prílohami vrátane napadnutých rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu dospel k záveru, že v časti namietaného porušenia základných práv sťažovateľky napadnutým rozhodnutím krajského súdu nie je založená právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie a v časti týkajúcej sa napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu je z vecného hľadiska ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená.

III.1 K namietanému porušeniu práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu

19. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu tvrdí, prikloniac sa k názoru, že odstúpenie od kúpnej zmluvy, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti, má okrem obligačnoprávnych aj vecnoprávne účinky, že sa krajský súd odchyľil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil. Ústavný súd uvádza, že odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, rovnako ako rozporná rozhodovacia prax dovolacieho súdu sú dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP, podanie dovolania nebolo zo zákona vylúčené a sťažovateľka túto možnosť aj využila. Ak teda právny poriadok umožňoval sťažovateľke domôcť sa ochrany základných práv proti ich porušeniu rozsudkom krajského súdu v dovolacom konaní, teda v konaní vedenom pred všeobecným súdom, potom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je založená právomoc ústavného súdu na poskytnutie takejto ochrany.

20. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd v duchu zásady sebaobmedzenia s ohľadom na princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti z už uvedených dôvodov (bod 19 tohto odôvodnenia) podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

21. Napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu – rovnako ako napadnutému rozhodnutiu krajského súdu – sťažovateľka v zásade vytýka, že najvyšší súd sa v jeho odôvodnení nedostatočným spôsobom vysporiadal s jej argumentáciou týkajúcou sa účinkov odstúpenia od zmluvy, ako aj ňou tvrdeného odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe. Poukazuje pritom na mimoriadnu dôležitosť právnych účinkov odstúpenia od zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti z hľadiska právnej istoty účastníkov právnych úkonov. Na podporu svojho argumentu zároveň poukazuje na množstvo súdnych rozhodnutí

zaoberajúcich sa predmetnou problematikou. Okrem toho v ústavnej sťažnosti extenzívne rozoberá skutkové okolnosti konania žalobcu v prvoinštančnom konaní nasledujúcom po prvom zrušujúcom rozhodnutí krajského súdu, ktorý predložil ako dôkaz odstúpenie od zmluvy z roku 2006 až po šiestich rokoch od podania žaloby.

22. Sťažovateľka tvrdí, že tým, že v napadnutom rozhodnutí najvyššieho súdu nedostala odpoveď na vymedzenú otázku zásadného právneho významu, či má odstúpenie od kúpnej zmluvy, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti, okrem obligačnoprávnych aj vecnoprávne účinky, bolo porušené jej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

23. Ústavný súd konštatuje, že tak ako sťažovateľka nesprávne identifikovala rozhodujúce dôvody, pre ktoré krajský súd zmenil druhý rozsudok okresného súdu, a rovnako nesprávne vymedzila dovolacie dôvody, ktoré uplatnila v podanom dovolaní, tak do tretice nesprávne vyhodnotila dôvody, kvôli ktorým najvyšší súd jej dovolanie odmietol. Na túto skutočnosť sťažovateľku najvyšší súd upozorňuje v bodoch 27 a 28 napadnutého rozhodnutia, pričom vyslovene uvádza, že predmetom prieskumu zo strany dovolacieho súdu je napadnuté rozhodnutie krajského súdu, a nie predchádzajúce uznesenie krajského súdu, ktorým bol zrušený prvý rozsudok okresného súdu.

24. Napriek tomu, že ústavný súd nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti týkajúcej sa napadnutého rozhodnutia krajského súdu, pre účely posúdenia ústavnej sťažnosti ako celku sa s týmto rozhodnutím oboznámil a pre vyčerpávajúcu odpoveď na dôvody uplatnené sťažovateľkou považuje za potrebné sa pri ňom pozastaviť. Pozornosti sťažovateľky totiž naďalej uniká skutočnosť (napriek zrozumiteľnému vysvetleniu zo strany najvyššieho súdu), že krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí už nezaoberal otázkou vecnoprávnych účinkov odstúpenia od kúpnej zmluvy, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti. Túto otázku krajský súd vyhodnocoval vo svojom zrušovacom uznesení č. k. 25 CoKR 1/2016-430 z 9. novembra 2016, ktorým zrušil prvý rozsudok okresného súdu a v ktorom sa priklonil k názoru prezentovanému najvyšším súdom v rozsudku sp. zn. 6 Sžo 229/2010 z 20. júla 2011, že takéto odstúpenie od zmluvy má nielen obligačnoprávne,

ale aj vecnoprávne účinky. V sťažovateľkou napadnutom rozhodnutí krajského súdu (v poradí jeho druhé rozhodnutie) odvolací súd nepovažoval za potrebné opätovne túto otázku otvárať, keďže usúdil, že už aj len obligačnoprávne účinky odstúpenia od zmluvy (zánik zmluvy od začiatku) spôsobili, že sťažovateľka nebola oprávnená zapísať sporné nehnuteľnosti do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, pretože ako správca bola povinná konať s odbornou starostlivosťou. K tomuto záveru ústavný súd podotýka, že posúdenie účinkov odstúpenia od zmluvy v prvom zrušujúcom uznesení bolo vecne správne (pozri aj bod 26 odôvodnenia). Pre posudzované rozhodnutie krajského súdu boli kľúčové otázky, či žalobca podal vylučovaciu včas a či preukázal existenciu práva na vylúčenie dotknutých nehnuteľností zo súpisu.

25. Vzhľadom na to, že sťažovateľka ako otázku zásadného právneho významu, ktorou odôvodňovala existenciu dovolacích dôvodov, vymedzila otázku, ktorou sa odvolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí nezaoberal, najvyšší súd nemal inú možnosť než dovolanie odmietnuť. Takáto sťažovateľkou položená otázka totiž v zmysle § 421 CSP nemohla byť právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie krajského súdu. S uvedenými skutočnosťami najvyšší súd sťažovateľku dostatočne vyčerpávajúco oboznamuje v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, s ktorým sa ústavný súd v celom rozsahu stotožňuje, a odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu preto podľa názoru ústavného súdu zároveň nevykazuje žiadne znaky ústavnej nekonformnosti. Ústavný súd v tom, že dovolacia otázka, ktorej posúdenie v dovolacom konaní dovolateľ nastoľuje, musí byť kľúčová pre rozhodnutie veci, nemá žiadne pochybnosti. Popritom to, že to vyplýva zo znenia § 421 ods. 1 CSP („záviselo od vyriešenia právnej otázky“), tento záver odobruje aj podstata dovolania (ako výstižne najvyšší súd uviedol, jeho prípustnosť je výnimočná) a dovolacieho konania, ktorého účelom nemôže byť posudzovanie každej právnej otázky, ktorá sa v prejednávanom spore objavila, prípadne mohla mať sekundárny význam, ale len právna otázka pre rozhodnutie fundamentálna.

26. K námietke sťažovateľky, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 229/2010 z 20. júla 2011, z ktorého vychádzal v napadnutom rozhodnutí krajský súd, je vnútorne rozporuplný, ústavný súd konštatuje, že tento rozsudok bol publikovaný v Zbierke stanovísk

Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2014 pod bodom 81. V zbierke najvyšší súd zverejňuje právoplatné súdne rozhodnutia zásadného významu a vydáva ju v záujme jednotného výkladu a jednotného používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (§ 8 ods. 3 a § 23 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Je teda viac ako zrejmé, že sťažovateľka zastáva právny názor, ktorý bol ustálenou rozhodovacou praxou prekonaný. Podobne aj stanovisko Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky v bulletine č. 2/2010 pod bodom 2, na ktoré sa sťažovateľka odvolávala, bolo zrušené v rámci odpovede na otázku č. 36 v katastrálnom bulletine č. 2/2014.

27. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať takú ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (z novších rozhodnutí napr. I. ÚS 418/2019, ktoré zároveň odkazuje na staršie rozhodnutia I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

28. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení či nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

29. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci (m. m. I. ÚS 50/2010-11). Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je

nezávislým súdnym orgánom ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

30. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

31. Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania v danej veci je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom, najvyšší súd k všetkým zásadným námietkam sťažovateľky zaujal stanovisko, a preto aj ústavný súd ho považuje za dostačujúci, ale aj ústavne relevantný. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo treba

považovať dovolanie sťažovateľky za neprípustné. Postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní jeho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno v žiadnom prípade považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Okolnosť, že sťažovateľka má odlišný názor, nezakladá porušenie označených základných práv a slobôd. Ústavný súd preto nemá dôvod zasahovať do záverov najvyššieho súdu. Ústavný súd k tomu ďalej poznamenáva, že základné právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie garantované ústavou a dohovorom neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovieť všetkým návrhom účastníka konania (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96).

32. Ústavný súd z uvedených dôvodov uzatvára, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nebolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

33. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2021

Libor DULÁ
predseda senátu